

Stanovisko

Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k návrhu zákona o řízení a kontrole veřejných financí a souvisejícímu návrhu změnového zákona

I.

K celkovému zaměření návrhu

Cílem předkládaného návrhu zákona o řízení a kontrole veřejných financí a souvisejícího návrhu změnového zákona (dále jen „návrhy zákonů“) je zajištění větší míry ochrany veřejných prostředků České republiky posílením, modernizací, zjednodušením a zefektivněním jejich systému řízení a kontroly. Tento cíl odpovídá specifickému cíli Koncepce rozvoje veřejné správy na období let 2021-2030 „2.2 Zefektivnit kontrolní mechanismy v oblasti nakládání s veřejnými prostředky v rámci strategického cíle 2. Efektivně fungující systém veřejné správy“. Zmíněný cíl rovněž patří mezi klíčové priority podporované EU prostřednictvím aktivit DG Reform v oblasti zvyšování odolnosti členských států v reakci na rostoucí tlak na udržitelnost veřejných financí a rozpočtů členských států.

Sledovaného cíle má být dosaženo zejména prostřednictvím vytvoření jednoznačného a srozumitelného právního rámce, který by měl upravovat alespoň následující oblasti:

- základní zásady pro nakládání s veřejnými prostředky pro všechny osoby, které se na nakládání s nimi podílí,
- jednoznačnou odpovědnost a konkrétní povinnosti při nakládání s veřejnými prostředky,
- základní procesní postupy pro řídicí kontrolu, interní audit a veřejnosprávní kontrolu,
- předpoklady pro koordinaci postupů kontrolních orgánů,
- pravidla pro vyhodnocování nově navrhovaného systému.

Návrhy zákonů návazně na výše zmíněné přináší kvalitativní změny spočívající v jednoznačnějším stanovení povinností a odpovědnosti vedoucího orgánu veřejné správy a vedoucích zaměstnanců. Nejedná se o zavádění nových postupů, ale úpravu a zjednodušení postupů stávajících. Jejich úspěšná implementace bude dále podmíněna posílením role interního auditu a poskytnutím nezbytné metodické podpory ze strany Ministerstva financí.

Zákonná ustanovení by tedy následně měla být rozpracována ze strany Ministerstva financí ve formě metodických pokynů, které by měly zahrnovat:

- vzorové vnitřní předpisy k nastavení vnitřního kontrolního systému pro jednotlivé typy orgánů veřejné správy,
- příručku pro vedení orgánů veřejné správy k plnění povinností v rámci vnitřního kontrolního systému,
- příručku pro interní auditory k ověřování nastavení a fungování vnitřního kontrolního systému.

Do budoucna by pak nastavení vnitřního kontrolního systému orgánů veřejné správy interní auditoři mohli ověřovat v porovnání se vzorovými vnitřními předpisy jako standardem dobré praxe metodou „dodržuj, nebo vysvětli“. Navrhovaná právní úprava rovněž převezme definici vedoucího orgánu veřejné správy ze stávající právní úpravy

II.

Vztah k vládní protikorupční politice

Předložením návrhů zákonů Ministerstvo financí pokračuje v naplňování úkolu stanoveného Akčním plánem boje proti korupci na roky 2023 a 2024 se zaměřením na provedení komplexní revize systému kontrol veřejných prostředků a důrazem na posílení prvků hospodárnosti, efektivity, účelnosti a na snižování administrativní zátěže u kontrolovaných osob. Na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2024 byly návrhy zákonů přikázány k projednání Radou vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rada“).

III.

Způsob projednání návrhu

Předkládané návrhy zákonů byly rozeslány do meziresortního připomínkového řízení, které probíhalo od 5. dubna do 6. května 2024. Zásadní připomínky uplatnilo 37 připomínkových míst. Celkem 8 připomínkových míst uplatnilo připomínky pouze doporučující. Všechny uplatněné připomínky byly vypořádány. Materiál je vládě předkládán s jediným rozporem, a to s Karlovarským krajem. Karlovarský kraj trvá na tom, že návrh zákona v případě územních samosprávných celků nepřispěje ke „*zvýšení ochrany veřejných prostředků a modernizaci, zjednodušení a zefektivnění systému řízení a kontroly veřejných financí v České republice*“ tak, jak je uváděno v předkládaném materiálu. Připomínka byla se zástupci Karlovarského kraje spolu s dalšími 6 spornými připomínkami projednána za účasti ředitelky krajského úřadu Karlovarského kraje a vrchního ředitele sekce Finanční řízení a audit Ministerstva financí na osobním jednání dne 30. července 2024, v tomto jednom případě však nebylo jednáním dosaženo shody.

Návrhy zákonů byly dne 10. září 2024 projednány pracovní komisí předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k hospodárnému nakládání s majetkem státu a její přijaté usnesení bylo využito při textaci tohoto stanoviska. Rada se rovněž svým stanoviskem ze 16. února 2024 kladně vyjádřila k návrhu věcného záměru zákona o řízení a kontrole veřejných financí, ze kterého předkládané návrhy zákonů vycházejí.

IV.

Návrh změn

Rada nenavrhuje změny.

V.

Závěr

Rada doporučuje vládě v souladu s článkem 4 odst. 2 písm. a) jednacího řádu Rady schválit materiál „návrh zákona o řízení a kontrole veřejných financí a související návrh změnového zákona“.

JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D. v. r.
předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí